

Tillsynsobjektet

Tillsyn enligt EU:s dataskyddsförordning 2019/679 - Kamerabevakning

Datainspektionens beslut

Datainspektionen konstaterar att tillsynsobjektet bedriver kamerabevakning vid sin gård i strid med EU:s dataskyddsförordning genom att kamerabevaka utan rättslig grund.

Datainspektionen förbjuder tillsynsobjektet att fortsätta med den kamerabevakning hen nu bedriver vid sin gård.

Ärendet avslutas.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen har mottagit ett klagomål avseende kamerabevakning av bostadshus vid en gård. Med anledning av klagomålet har Datainspektionen inlett tillsyn mot tillsynsobjektet som äger gården och bedriver kamerabevakningen.

Vid granskningen har i huvudsak följande framkommit. Kamerabevakningen sker med en kamera vars upptagningsområde i huvudsak omfattar infart till gården, parkering och två bostadshus. Husen inrymmer privatbostäder som tillsynsobjektet hyr ut. Parkeringen används både av tillsynsobjektet själv och av hyresgäster. Kameran är fast monterad och saknar zoom-funktion. Bevakningen sker med bildinspelning dygnet runt och aktiveras vid rörelse. Kameran har även ljudinspelningsfunktion. Ljudmaterialet sparas ihop med bildmaterialet.

Skäl för beslutet

Vilka regler gäller för bevakningen?

Kamerabevakning är en form av personuppgiftsbehandling. Hur och i vilken utsträckning det är tillåtet att kamerabevaka regleras bland annat i dataskyddsförordningen¹. Det finns även nationella bestämmelser i kamerabevakningslagen (2018:1200) som kompletterar dataskyddsförordningen. I kamerabevakningslagen finns bland annat bestämmelser om när det krävs tillstånd för att kamerabevaka. En privat hyresvärd, som det är fråga om i detta ärende, behöver inte tillstånd för att kamerabevaka. Detta innebär dock inte att bevakningen per automatik är tillåten. Om en bevakningskamera fångar en identifierbar person eller någon annan personuppgift i bild måste reglerna i dataskyddsförordningen som utgångspunkt följas. Detta framgår av artikel 2.1 dataskyddsförordningen.

Viss typ av personuppgiftsbehandling är dock undantagen reglerna i dataskyddsförordningen. Det undantag som är av intresse i detta ärende är det så kallade privatundantaget i artikel 2.2 c dataskyddsförordningen.

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Privatundantaget innebär att dataskyddsförordningen inte ska tillämpas på personuppgiftsbehandling som en fysisk person utför som ett led i verksamhet av rent privat natur eller som har samband med hans eller hennes hushåll och därmed saknar koppling till yrkes- eller affärsmässig verksamhet. Tillsynsobjektet har uppgett att hen äger den aktuella gården och att det är hen som privatperson som bedriver bevakningen. Datainspektionen konstaterar dock att tillsynsobjektet på gården bedriver verksamhet i form av uthyrning av bostäder. Det är därför inte fråga om bevakning av rent privat natur eller som har samband med tillsynsobjektets hushåll på så sätt att den omfattas av privatundantaget. Dataskyddsförordningen är alltså tillämplig på bevakningen.

Är kamerabevakningen laglig?

Dataskyddsförordningen innehåller ett stort antal regler som måste följas vid behandling av personuppgifter. Bland annat ställs krav på att lämna information om behandlingen och att ha en tillfredställande säkerhet kring det insamlade materialet. Inom ramen för detta tillsynsärende behandlar Datainspektionen inte samtliga regler och frågeställningar som kan aktualiseras vid en sådan personuppgiftsbehandling som den aktuella kamerabevakningen innebär. Prövningen är istället avgränsad till frågan om tillsynsobjektet har en rättslig grund för att bedriva den aktuella kamerabevakningen.

För att den kamerabevakning tillsynsobjektet bedriver ska vara laglig krävs det att det finns en rättslig grund för bevakningen enligt artikel 6 dataskyddsförordningen. Den rättsliga grund som är aktuell i detta ärende är intresseavvägning enligt artikel 6.1 f dataskyddsförordningen. Det innebär att tillsynsobjektet måste ha ett berättigat intresse av att kamerabevaka och att detta intresse måste väga tyngre än integritetsintresset på platsen. Om syftet med bevakningen kan uppnås på ett mindre integritetskränkande sätt ska detta alternativ väljas istället.²

Tillsynsobjektet har uppgett att hen haft problem med obehöriga som rör sig på tomten, skadegörelser och inbrottsförsök. Efter att ha fått möjlighet att komplettera med mer specifika uppgifter kring incidenterna har hen uppgett att en dörr på en parkerad bil utsatts för skadegörelse, att en cykel har blivit stulen och att trädgårdsverktyg har försvunnit. Hen har vidare uppgett att hen

² Detta följer av artiklarna 5 och 6 i dataskyddsförordningen.

inte vet exakt när incidenterna inträffat men att det varit fråga om någon gång under december 2018. Någon polisanmälan har inte gjorts. På fråga om hen vidtagit andra åtgärder än kamerabevakning för att komma till rätt med problemet har hen uppgett att hen förbättrat belysningen på platsen.

Datainspektionen konstaterar att kamerabevakning i syfte att förebygga eller utreda brott kan vara ett sådant berättigat intresse som avses i dataskyddsförordningen. För att bevakningen ska vara laglig måste dock intresset av bevakning väga tyngre än integritetsintresset på platsen. I detta ärende är det fråga en hyresvärd som bevakar i anslutning till bostäder som denne hyr ut. Kamerabevakning som sker i anslutning till personers hem anses som utgångspunkt vara mycket integritetskänslig (jfr rättsfallet HFD 2011 ref. 77). Den aktuella bevakningen innebär att hyresgästerna filmas varje gång de kommer hem eller lämnar sitt hem. Även andra personer som har för avsikt att besöka bostäderna måste passera bevakningskamerorna. Sådan bevakning möjliggör en kartläggning av de boendes vanor, besök och umgängeskrets. Redan det faktum att bevakningen avser hyresgäster och deras hemmiljö innebär därför att det krävs mycket starka skäl för att bevakningen ska vara tillåten. Att bevakningen dessutom sker med bildinspelning och att även ljudmaterial tas upp och lagras ökar integritetsintrånget ytterligare.

Frågan är då om tillsynsobjektets intresse av att kamerabevaka väger tyngre än integritetsintresset på platsen. I ärendet har visserligen framkommit att det inträffat incidenter på gården. Det har dock endast varit fråga om ett fåtal fall av relativt låg allvarlighetsgrad. Några mer detaljerade uppgifter om incidenterna har inte redovisats och händelserna har inte heller polisanmälts. När det gäller alternativa åtgärder till kamerabevakning har tillsynsobjektet uppgett att hen förbättrat belysningen. Detta är dock enligt Datainspektionen inte tillräckligt för att hen ska anses ha visat att syftet med bevakningen inte kan uppnås med mindre ingripande åtgärder. Tillsynsobjektets intresse av att kamerabevaka väger mot denna bakgrund relativt lätt. Sammantaget finner Datainspektionen att tillsynsobjektet inte har visat att hen har ett berättigat intresse av att kamerabevaka som väger tyngre än integritetsintresset på platsen. Hen saknar därmed rättsligt grund för kamerabevakningen och bevakningen är därför inte laglig.

Vad är konsekvensen av att bevakningen inte är laglig?

Datainspektionen har i egenskap av tillsynsmyndighet bland annat till uppgift att granska att den som bedriver kamerabevakning följer reglerna i dataskyddsförordningen. Enligt artikel 58.2 dataskyddsförordningen finns ett antal korrigerande befogenheter som Datainspektionen har möjlighet att använda sig av vid olaglig kamerabevakning. Datainspektionen kan bland annat utfärda en reprimand, förelägga den personuppgiftsansvarige att se till att behandlingen sker i enlighet med dataskyddsförordningen, begränsa eller förbjuda behandlingen eller utfärda en administrativ sanktionsavgift. Varje åtgärd ska vara lämplig, nödvändig och proportionell för att säkerställa efterlevnad av förordningen, med beaktande av omständigheterna i varje enskilt fall.

Vilken korrigerande befogenhet ska användas?

Datainspektionen har bedömt att tillsynsobjektet bedriver kamerabevakningen i strid med dataskyddsförordningen. Det är enligt Datainspektionen inte möjligt att begränsa bevakningen på ett sådant sätt att den kan bedrivas i enlighet med dataskyddsförordningen. Det är mot denna bakgrund lämpligt, nödvändigt och proportionerligt att med stöd av artikel 58.2 f dataskyddsförordningen förbjuda tillsynsobjektet att fortsätta med den kamerabevakning hen bedriver vid sin gård.

Ska en administrativ sanktionsavgift påföras?

Enligt artikel 58.2 i har Datainspektionen även möjlighet att påföra administrativa sanktionsavgifter, beroende på omständigheterna i varje enskilt fall. Vid bedömningen av om sanktionsavgift ska påföras ska bland annat tas hänsyn till överträdelsens karaktär, svårighetsgrad och varaktighet med beaktande av den aktuella uppgiftsbehandlings karaktär, omfattning eller syfte samt antalet berörda registrerade och den skada som de har lidit. I bedömningen ska även beaktas om överträdelsen skett med uppsåt eller genom oaktsamhet.

Det har inte framkommit att tillsynsobjektet uppsåtligt bevakat i strid med dataskyddsförordningen. Överträdelsen får snarare betraktas som ett resultat av en bristfällig värdering av bevaknings- respektive integritetsintresset. Det kan vidare konstateras att även om bevakningen avser en mycket integritetskänslig plats är det inte fråga om en plats där ett stort antal människor rör sig och blir filmade. Det ska också beaktas att bevakningen utförs av en privatperson och inte till exempel ett bostadsbolag. Sammantaget

bedömer Datainspektionen att överträdelsen är allvarlig men inte tillräckligt allvarlig för att motivera att en sanktionsavgift påförs.

Datainspektionens samlade bedömning

Sammanfattningsvis bedömer Datainspektionen att tillsynsobjektet bedriver kamerabevakning vid sin gård i strid med dataskyddsförordningen genom att bevaka utan rättslig grund. Tillsynsobjektet ska därför förbjudas att fortsätta med den aktuella kamerabevakningen.

Detta beslut har fattats av enhetschefen Charlotte Waller Dahlberg efter föredragning av juristen Andreas Persson. Vid den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Hans-Olof Lindblom medverkat.

Charlotte Waller Dahlberg, 2019-07-03 (Det här är en elektronisk signatur)